

8755657ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΙΤΛΟΥ

1. Να σχολιάσεις τον τίτλο του Κειμένου 1 («**Από το γνώθι σαυτόν... στο selfie εαυτόν**») ως προς την επιλογή των λέξεων και ως προς την επιλογή της στίξης. Ποιο είναι το επικοινωνιακό αποτέλεσμα που επιτυγχάνει η συντάκτρια του κειμένου με αυτές τις επιλογές της; **20324**

Απάντηση

Ο τίτλος είναι ιδιαίτερα ευρηματικός με τη χρήση μιας φράσης αρχαιοελληνικής και μιας κατασκευασμένης φράσης με χρήση αγγλικών όρων. Υπαινίσσεται μέσα στο πέρασμα της ιστορίας την μετάβαση από την ουσία της αυτογνωσίας κατά τη σωκρατική αντίληψη ως την κατ' επίφαση ερμηνεία της στην παγκοσμιοποιημένη εποχή μας.

Τα σημεία στίξης (...) δείχνουν αυτό το ιστορικό χρονικό πέρασμα και λειτουργούν υπαινικτικά και ειρωνικά ως προς την αλήθεια του νοήματος του δεύτερου όρου.

Το επικοινωνιακό αποτέλεσμα είναι έκπληξη και πρόκληση του ενδιαφέροντος του αναγνώστη. Η αντικατάσταση της προστακτικής του αρχαίου ρήματος (γνώθι) με την αγγλική λέξη (selfie) οδηγεί σε μια μετατόπιση του ενδιαφέροντος από τη φιλοσοφική ενατένιση μιας άλλης εποχής στη μοντέρνα εκδοχή της στην εποχή μας.

2. Να σχολιάσεις τον τίτλο του Κειμένου 1 σε σχέση με το θέμα του και το επικοινωνιακό αποτέλεσμα που δημιουργεί. Στη συνέχεια να γράψεις έναν άλλο τίτλο με λειτουργία της γλώσσας (κυριολεκτική – μεταφορική) αντίθετη από αυτή που έχει ο υπάρχων. **15218**

Αυτή η «νόσος» χτυπά μόνο νέους.

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί άρθρο της Τασούλας Καραϊσκάκη στην εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ(διασκευή).

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στο ευρωπαϊκό συνέδριο για την απασχόληση των νέων, που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη, φάνηκε ότι το 30% των νέων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ηλικίας 25 έως 34 ετών, εργάζεται σε δουλειά που απαιτεί χαμηλότερα προσόντα από αυτά που κατέχει – επτά χρόνια μετά το πέρας των σπουδών τους είναι σε προσωρινή δουλειά ή σε διαφορετικό αντικείμενο από αυτό που σπούδασαν. Την ίδια στιγμή εμφανίζεται μια ισχυρή αντίφαση στην αγορά εργασίας: ενώ η ανεργία νέων αγγίζει το 61,5% στην

Ελλάδα (μέσος ευρωπαϊκός όρος: 23,2%), οι εργοδότες παραπονιούνται πως δεν μπορούν να βρουν υπαλλήλους με τα απαιτούμενα προσόντα.

Βασική αιτία θεωρείται ο λανθασμένος προσανατολισμός του εκπαιδευτικού συστήματος και ευρύτερα της κοινωνίας αναφορικά με τα εφόδια που πρέπει να έχουν οι νέοι. Παράδειγμα, το επάγγελμα των αρχιτεκτόνων: ενώ η κατασκευαστική αγορά από το 2005 έχει μειωθεί κατά 50%, οι απόφοιτοι της αρχιτεκτονικής έχουν αυξηθεί κατά 50%. Η ελληνική κοινωνία συνεχίζει να στρέφει τους νέους σε επαγγέλματα κορεσμένα και το εκπαιδευτικό σύστημα να παράγει επιστήμονες, τους οποίους δεν μπορεί να απορροφήσει η σχεδόν στάσιμη ελληνική οικονομία.

Το φαινόμενο της ανεργίας των νέων τροφοδοτείται από δύο βασικές πηγές: Από τη μια στη σημερινή κοινωνία της γνώσης, των νέων τεχνολογιών, της καινοτομίας, είναι συντριπτική η πίεση για εκπαίδευση. Ο αριθμός των φοιτητών αυξάνεται, οδηγώντας στην καθολική τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ωστόσο, η οικονομική ύφεση έχει περιορίσει την ανάπτυξη. Έτσι οι νέοι υψηλής ειδίκευσης ωθούνται είτε να καλύψουν χαμηλά αμειβόμενες θέσεις περιστασιακής ή μερικής απασχόλησης, εκτοπίζοντας παράλληλα άτομα χαμηλής ειδίκευσης, είτε να μείνουν άνεργοι. Από την άλλη στην ανεργία οδηγούνται και οι νέοι, που για οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους μένουν εκτός εκπαίδευσης, εκτός κατάρτισης. Η «φτώχοποίηση» μεγάλων κοινωνικών στρωμάτων λόγω της κρίσης διεύρυνε τον αριθμό των εφήβων που δεν συνεχίζουν το σχολείο μετά το γυμνάσιο, συγκροτώντας μια διογκούμενη μερίδα νέων μεταξύ 15 και 24 ετών που, απένταροι και αδρανείς, βουλιάζουν στην κλιμακούμενη απαξίωση – τα υψηλότερα ποσοστά τους στα νησιά του Νοτίου Αιγαίου, τη Στερεά Ελλάδα και τα νησιά του Ιονίου (έρευνα ΓΣΕΕ, Πανεπιστημίου Κρήτης).

Παράλληλα, η ελληνική ασθένεια είναι γνωστή — μικρά ποσοστά κατάρτισης ανέργων, μικρή αποτελεσματικότητα των σχετικών προγραμμάτων. Ωστόσο, η επίγνωση της δυστυχίας δεν θεραπεύει. Το αντίδοτο στη νόσο είναι ένα εθνικό σχέδιο για την ενίσχυση της απασχόλησης των νέων, μια πολιτική που δεν θα εξαντλείται στην ευκαιριακή απορρόφηση κοινοτικών πόρων ή στον πλουτισμό μεμονωμένων ιδιωτών, που εκμεταλλεύονται τα νεανικά όνειρα, που δεν θα μασκαρεύει τα κοινά δηλητήρια σε ανταλλακτικές αξίες, την αισθητή φθορά σε κοινωνικό σφρίγγος¹.

Η βήναυση αμφισημίας της κρίσης απαιτεί ανά πάσα στιγμή την κυριαρχία της ειλικρίνειας — και της βούλησης. Τις διαθέτει κανείς;

¹ δύναμη, κύρος (εδώ)

Απάντηση

Ο τίτλος του Κειμένου 1 «**Αυτή η «νόσος» χτυπά μόνο νέους**» αποδίδει με εύστοχο τρόπο το θέμα του, καθώς σε όλο το κείμενο γίνεται λόγος για την ανεργία, η οποία χαρακτηρίζεται στην προτελευταία παράγραφο ως «νόσος». Επίσης, στο κείμενο το κοινωνικό φαινόμενο της ανεργίας συνδέεται με τους νέους, οι οποίοι παρουσιάζονται ως τα βασικότερα θύματά του. Από την άλλη, ο τίτλος είναι σύντομος, με μεταφορική λειτουργία της γλώσσας, ειδικά η λέξη «νόσος» σε εισαγωγικά αποδίδει την αρνητική διάσταση του φαινομένου της ανεργίας με τρόπο που παρακινεί τον αναγνώστη / την αναγνώστρια να διαβάσει το κείμενο, για να κατανοήσει το περιεχόμενο και νόημα της λέξης. Ενδιαφέρον έχει και το ρήμα «χτυπά» που έχει μεταφορική σημασία και επιτονίζει τους κινδύνους που απειλούν τους νέους. Ανάλογο ρόλο (επιτονισμού) έχει και στην αρχή του τίτλου η δεικτική αντωνυμία «Αυτή».

Ένας τίτλος με κυριολεκτική λειτουργία της γλώσσας θα ήταν ενδεικτικά: «Η ανεργία αποτελεί ένα σύγχρονο πρόβλημα, κυρίως για τους νέους».

3. Ο τίτλος του Κειμένου 1 αποτελείται από μια δευτερεύουσα υποθετική πρόταση: «**Εξουσία αν μου δίναν**». Για ποια εξουσία θεωρείς ότι γίνεται λόγος (με βάση το περιεχόμενο του κειμένου) και πώς αιτιολογείται κατά τη γνώμη σου η χρήση του α' ενικού προσώπου; Συμπλήρωσε τη δευτερεύουσα υποθετική πρόταση του τίτλου με μια «απόδοση», ώστε να σχηματίσεις έναν πλήρη υποθετικό λόγο (υπόθεση-απόδοση) που νοηματικά να ταιριάζει με το μήνυμα που θέλει να περάσει ο συντάκτης μέσα από το συγκεκριμένο άρθρο του. **19694**

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

«**Εξουσία αν μου δίναν**»

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί απόσπασμα, ελαφρώς διασκευασμένο, από το ομώνυμο άρθρο του Παντελή Μπουκάλα που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Καθημερινή» στις 27 Σεπτεμβρίου 2018.

Ας κάνουμε προσωρινά την παραχώρηση να δεχτούμε ότι τέταρτη εξουσία δεν είναι οι ιδιοκτήτες των ενημερωτικών μέσων, αλλά οι λειτουργοί τους. Ότι όλη τη δύναμη που

προσφέρουν τα ΜΜΕ, χάρτινα, γυάλινα και διαδικτυακά, τη χαίρονται οι εργαζόμενοί τους. Και μάλιστα όσοι δεν δουλεύουν με ωραία συμβόλαια ποδοσφαιρικού τύπου, αλλά με επισφαλές² μισθολόγιο.

Όταν λοιπόν οι δημοσιογράφοι χρησιμοποιούν τη δοτή δύναμή τους για να παραβούν κάθε κώδικα δεοντολογίας, γραπτό και άγραφο, και να υπηρετήσουν προσωπικούς στόχους, παραοικονομικού ή παραπολιτικού περιεχομένου, είναι απλώς καταχραστές³. Και δικαιώνουν με τη δράση τους ένα πολύ μεγάλο τμήμα της πάντα καχύποπτης κοινής γνώμης, το οποίο χλευάζει σαν αναζιόπιστο το δημοσιογραφικό επάγγελμα.

Ο όρος «λειτούργημα» χάνει όλο του το νόημα και όταν οι δημοσιογράφοι, δρώντας σαν τεταρτοεξουσιούχοι, νοικιάζουν τη δύναμη και το όποιο κύρος τους σε κομματικούς ή οικονομικούς μηχανισμούς, καταντώντας προπαγανδιστές, υπηρέτες άδηλων συμφερόντων και διακινητές ψευδών. Αν αυτό το κάνουν στα φανερά, προσφέροντας τη γραφή και την υπογραφή τους έναντι αμοιβής, είναι άξιοι του μισθού τους, αλλά και των λαιδοριών⁴ που εισπράττουν από το κοινό. Αν όμως το κάνουν στα κρυφά, ενώ δημοσίως συνεχίζουν να παριστάνουν τους αδέσμευτους και ακριβοδίκαιους τιμητές⁵ όλων ανεξαιρέτως, τότε δρουν με διπλασιασμένη δολιότητα και υποκρισία. Αλλά αυτό ακριβώς τους ακυρώνει, έστω κι αν δεν το κατανοούν, ίσως ζαλισμένοι από τη φήμη, μια αποδεδειγμένα εφήμερη θεότητα. Έτσι όπως συλλαμβάνονται να ψεύδονται συνειδητά και συστηματικά («για το καλό της πατρίδας», όπως έχουν τολμήσει να πουν οι κυνικότεροι εξ αυτών), δεν μπορούν να πείσουν πια. Μόνο να φανατίσουν λίγο ακόμα περισσότερο τους ήδη φανατισμένους μπορούν.

Απάντηση

Στον τίτλο «Εξουσία αν μου δίνουν», αν λάβουμε υπόψη το περιεχόμενο του Κειμένου Ι, γίνεται λόγος για την εξουσία του Τύπου με την ευρύτερη έννοια αυτού, γνωστή και ως Τέταρτη Εξουσία, δηλαδή για τη δύναμη που έχουν οι δημοσιογράφοι και τα ΜΜΕ

² επισφαλής: αυτός που δεν είναι απολύτως ασφαλής

³ καταχραστές: αυτοί που εκμεταλλεύονται την εξουσία τους

⁴ λαιδορίες: κατηγορίες

⁵ τιμητής: αυτός που κρίνει και επικρίνει τη γνώμη και τις πράξεις των άλλων. Στην αρχαία Ρώμη, αξίωμα που προέβλεπε την εκτίμηση της περιουσίας και τον έλεγχο των ηθών των πολιτών.

να ελέγχουν την πληροφορία που διακινείται στο κοινό και να επηρεάζουν την κοινή γνώμη μέσα από την κριτική που ασκούν. Με τη χρήση του α' ενικού ρηματικού προσώπου ο αρθρογράφος θα μπορούσε πρώτα πρώτα να μιλά για τον εαυτό του, που ως δημοσιογράφος έχει στα χέρια του αυτήν την «εξουσία». Ίσως ωστόσο καλεί έμμεσα οποιονδήποτε άλλο δημοσιογράφο -ή ακόμα και οποιονδήποτε άνθρωπο- να ταυτιστεί με αυτό το «εγώ» και να προβληματιστεί ως προς το πώς διαχειρίζεται ήδη ή θα διαχειριζόταν μια εξουσία, αν κάποιος τού την έδινε: θα την καταχραζόταν ή θα την ασκούσε με υπευθυνότητα και συνείδηση; Ο αρθρογράφος, καταδικάζοντας την πρώτη εκδοχή, παροτρύνει έμμεσα τους αναγνώστες του προς τη δεύτερη, δηλαδή προς την υιοθέτηση μιας ηθικής και δεοντολογικής στάσης. Κατ' επέκταση, η συμπλήρωση του υποθετικού λόγου από τους/τις μαθητές/-τριες θα μπορούσε να γίνει με αποδόσεις του τύπου: «Εξουσία αν μου δίναν, δε θα την καταχραζόμουν / θα την ασκούσα σωστά / υπεύθυνα κ.λπ.

4. Να σχολιάσεις τη χρήση του ερωτηματικού στον τίτλο του Κειμένου 1, τεκμηριώνοντας την απάντησή σου με στοιχεία και από το ίδιο το κείμενο. Τι αλλαγές θα δημιουργούσε η χρήση θαυμαστικού στην ίδια θέση; **15354**

Η ψηφιακή εποχή έρχεται. Προετοιμαζόμαστε;

Το παρακάτω κείμενο είναι ελαφρώς διασκευασμένο άρθρο του Ανδρέα Δρυμιώτη που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Καθημερινή» στις 13 Μαρτίου 2016.

Σύμφωνα με τον Eric Schmidt, Εκτελεστικό Πρόεδρο της Google, «κάθε δύο μέρες παράγουμε τόσο ψηφιακό περιεχόμενο, όσο η ανθρωπότητα δημιούργησε από καταβολής κόσμου μέχρι το 2003 – ποσότητα που αντιστοιχεί σε 5 exabytes πληροφορίας»! Δεν είμαι βέβαιος ότι μπορούμε εύκολα να συλλάβουμε το μέγεθος αυτής της μονάδας. Ένα exabyte είναι η εξηκοστή δύναμη του δύο ή ένας δεκαδικός αριθμός με 19 ψηφία. Και είναι βέβαιο ότι αυτό το περιεχόμενο μεγαλώνει εκθετικά, καθημερινά. Όλοι μας δημιουργούμε πληροφορίες και οι περισσότερες από αυτές βρίσκονται στο διαδίκτυο. Και «το διαδίκτυο περιλαμβάνεται μεταξύ των λίγων πραγμάτων που η ανθρωπότητα δημιούργησε, το οποίο η ανθρωπότητα δεν καταλαβαίνει και το οποίο είναι το μεγαλύτερο πείραμα στην αναρχία που είχαμε ποτέ», όπως λέει και πάλι ο Eric Schmidt. Παράλληλα, η τεράστια πρόοδος που έχει συντελεστεί σε υπολογιστική ισχύ, αισθητήρες, τηλεπικοινωνίες και ενεργοποιητές είναι τόσο μεγάλη που πολλές από τις δραστηριότητές μας που πιστεύαμε

ότι μόνο άνθρωποι μπορούν να τις εκτελέσουν, σήμερα γίνονται από εξελεγμένες μηχανές. Οι επιπτώσεις στη ζωή μας και στην καθημερινότητά μας θα είναι δραματικές και μόνο όσοι είναι καλά προετοιμασμένοι θα μπορέσουν να επιβιώσουν σε έναν εντελώς διαφορετικό κόσμο, ο οποίος έχει αρχίσει να διαμορφώνεται ερήμην μας.

Είναι ολοφάνερο ότι το πρώτο πράγμα που χρειαζόμαστε είναι η εξασφάλιση από την κακόβουλη χρήση των πληροφοριών. Όπως ακριβώς ο άνθρωπος ανακάλυψε τη φωτιά, η οποία είναι εξαιρετικά χρήσιμη αλλά ταυτόχρονα μπορεί να είναι πολύ καταστροφική, και στη συνέχεια δημιούργησε τα μέσα για την κατάσβεσή της, έτσι πρέπει να αντιμετωπιστεί και η διάχυση των πληροφοριών. Ο Πρόεδρος Obama στον τελευταίο χρόνο της προεδρίας του, έβαλε στον προϋπολογισμό το ποσό των 19 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την υλοποίηση ενός σχεδίου ασφάλειας στον κυβερνοχώρο. Αυτή είναι μια εντελώς καινούργια δραστηριότητα στον χώρο της πληροφορικής και είμαι απολύτως βέβαιος ότι πολλές εταιρείες θα χρειαστεί να δημιουργήσουν διευθύνσεις για την ασφάλεια και ακεραιότητα των πληροφοριών τους, τις οποίες θα πρέπει να στελεχώσουν με το κατάλληλο προσωπικό.

Απάντηση

Με τη χρήση του ερωτηματικού στον τίτλο του Κειμένου 1 («Η ψηφιακή εποχή έρχεται. Προετοιμαζόμαστε;») ο συντάκτης θέλει να δημιουργήσει έναν προβληματισμό. Με δεδομένη την έλευση της ψηφιακής εποχής, την ολοένα και αυξανόμενη διάχυση της πληροφορίας με ασύλληπτες μάλιστα ταχύτητες («κάθε δυο μέρες παράγουμε τόσο ψηφιακό περιεχόμενο όσο η ανθρωπότητα δημιούργησε από καταβολής κόσμου μέχρι το 2003»), αλλά και τους κινδύνους που κρύβονται πίσω από την κακόβουλη χρήση της, ο ίδιος ως άνθρωπος εντυπωσιάζεται μεν («5 exabytes πληροφορίας»! Δεν είμαι βέβαιος ότι μπορούμε εύκολα να συλλάβουμε το μέγεθος αυτής της μονάδας») αλλά ταυτόχρονα ανησυχεί, αφού είναι πεπεισμένος ότι «οι επιπτώσεις» του φαινομένου «στη ζωή μας θα είναι δραματικές». Μόνη λύση σε αυτή την επερχόμενη λαίλαπα είναι κατά τη γνώμη του η καλή προετοιμασία. Την ύπαρξη ωστόσο αυτής στην παρούσα φάση φαίνεται να την αμφισβητεί. Αυτή η αμφισβήτηση εκφράζεται και με το ερωτηματικό του τίτλου: «Προβληματιζόμαστε;» Δηλαδή, άραγε προετοιμαζόμαστε ως πολίτες της παγκόσμιας κοινότητας για τη σωστή διαχείριση της επέλασης της ψηφιακής πληροφορίας; Παίρνουμε τα μέτρα μας; Είμαστε υποψιασμένοι; Προφανώς για τον ίδιο η απάντηση είναι αρνητική. Γι' αυτό και μέσω

της αναλογίας και του παραδείγματος στη δεύτερη παράγραφο προσπαθεί να τονίσει το πόσο σημαντικό είναι να αναλάβουμε δράση.

Αν στη θέση του ερωτηματικού στον τίτλο υπήρχε θαυμαστικό (Η ψηφιακή εποχή έρχεται. Προετοιμαζόμαστε!), την έκφραση προβληματισμού και αμφισβήτησης θα τη διαδεχόταν η βεβαιότητα, αλλά και ο ενθουσιασμός του συντάκτη ότι η παγκόσμια κοινότητα είναι σε ετοιμότητα να προσαρμοστεί στα νέα ψηφιακά δεδομένα και να αντιμετωπίσει τους όποιους κινδύνους. Ίσως, σε συνδυασμό με το α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο, η διατύπωση αυτή θα ισοδυναμούσε και με μια πρόσκληση προς την ανθρωπότητα για μια συλλογική ενεργοποίηση και δράση.

5. Να σχολιάσεις τον τίτλο του Κειμένου 1 ως προς τη γλωσσική μορφή και το περιεχόμενό του. Ποια είναι η σχέση και η αλληλεπίδρασή του με το κείμενο; **28046**

Η εποχή των φανταστικών φίλων.

Το κείμενο αποτελεί άρθρο του Αντώνη Καρπετόπουλου στο ΒΗΜΑgazino της εφημερίδας ΤΟ ΒΗΜΑ και δημοσιεύτηκε στις 13-10-2019 (διασκευή).

«Μικρός είχα έναν φανταστικό φίλο και μιλούσα μαζί του. Τώρα έχω κάτι χιλιάδες φανταστικούς φίλους στο Facebook». Αυτό λέει ο πεννηντάρης κύριος που πρωταγωνιστεί στα σκίτσα γνωστού γελοιογράφου και θεωρώ ότι η φράση περιέχει μία μεγάλη αλήθεια.

Υπάρχουν αυτοί που χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, για να επικοινωνούν με τους φίλους και τους γνωστούς τους και να μοιράζονται μαζί τους ό,τι θέλουν και ό,τι τους απασχολεί. Φιλτράρουν τα αιτήματα φιλίας, κάνουν δεκτά μόνο αυτά που προέρχονται από ανθρώπους, τους οποίους γνωρίζουν, και επί της ουσίας χρησιμοποιούν τα μέσα ως μία επιπλέον ευκαιρία, για να περνούν στιγμές της καθημερινότητάς τους με όσους αγαπούν. Είναι οι πλέον λογικοί άνθρωποι και τους ζηλεύω για την ικανότητά τους να οριοθετούν τον κύκλο τους.

Αλλά οι πιο πολλοί δεν είμαστε έτσι – και όχι γιατί είμαστε ματαιόδοξοι. Στον ωκεανό του διαδικτύου βουτάμε, για να κολυπήσουμε στα βαθιά. Θέλουμε να γνωρίσουμε ανθρώπους, με τους οποίους μας συνδέουν πράγματα, ψάχνουμε ευκαιρίες για ανταλλαγή απόψεων, ενίοτε μπορεί και να φλερτάρουμε. Έχουμε στα προφίλ μας πολύ περισσότερους, που μας ακολουθούν και τους ακολουθούμε, από όσους έχουμε στη ζωή μας. Δεν θα ήταν πρόβλημα, αν δεν μας έσπρωχνε σε κάποιες περιπτώσεις να χάσουμε

την επαφή με την ίδια μας την πραγματικότητα. Να γεμίσουμε φανταστικούς φίλους ή να πάρουμε τον ρόλο του φανταστικού φίλου και εμείς.

Έχει σχέση ο διαδικτυακός φίλος με έναν αληθινό φίλο; Μπορεί και ναι. Το διαδίκτυο βοηθά στην επικοινωνία: από εκεί και πέρα τα όρια τα βάζεις εσύ. Μπορεί να θέλεις να μοιραστείς τα προσωπικά σου με έναν άγνωστο, γιατί θεωρείς ότι η συμβουλή του θα είναι πιο σωστή από αυτή που θα σου δώσει κάποιος ο οποίος, επειδή σε γνωρίζει καλύτερα και σε βλέπει καθημερινά, δεν θέλει να σε κακοκαρδίσει. Μπορεί επίσης στο διαδίκτυο να βρεις ανθρώπους, με τους οποίους μοιράζεσαι τις ίδιες ευαισθησίες – ακόμη και αυτές που οι αληθινοί σου φίλοι δεν καταλαβαίνουν. Μπορείς επίσης στις σελίδες των μέσων να βρεις ακροατήριο, για να εκφράσεις τις απόψεις σου για πράγματα σοβαρά ή ασήμαντα, που έχεις σπουδάσει ή με τα οποία ασχολείσαι, και τους ανθρώπους του περιβάλλοντός σου μπορεί να μην τους ενδιαφέρουν.

Δεν είμαι κατά των διαδικτυακών φίλων – ίσα-ίσα που έχω πολλούς – κατανοώ όμως και τον κίνδυνο που επισημαίνει ο πενηντάρης κύριος στα σκίτσα του γελοιογράφου. Πλέον οι περισσότεροι έχουμε διαδικτυακούς φίλους. Ευτυχώς και λίγους αληθινούς εχθρούς, ώστε να μένουμε προσγειωμένοι στην πραγματικότητα χωρίς αυταπάτες ...

Απάντηση

Ο τίτλος του Κειμένου 1 ως προς τη γλωσσική μορφή:

- είναι δηλωτικός ·
- αποτελείται από δύο ονοματικές φράσεις χωρίς ρήμα ·
- συνδυάζει την κεντρική έννοια του κειμένου σε ονομαστική (η εποχή) με το στοιχείο που την προσδιορίζει σε γενική (των φανταστικών φίλων).

Από τα στοιχεία αυτά διαμορφώνεται και το συμπεριληπτικό περιεχόμενό του: εκφράζει γενικά ποια είναι η εποχή, χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις ή ειδικότερους χρονικούς προσδιορισμούς.

Ο γενικευτικός χαρακτήρας του λειτουργεί ως εισαγωγή στο περιεχόμενο του κειμένου και παράλληλα επεξηγείται από το κείμενο. Ο αναγνώστης αντιλαμβάνεται αρχικά ότι ως «εποχή των φανταστικών φίλων» προσδιορίζεται ο σημερινός κόσμος των διαδικτυακών κοινωνικών επαφών, ενώ η ίδια η έννοια «φανταστικός φίλος» επεξηγείται και σχολιάζεται διεξοδικά, όσο προχωρά η ανάγνωση του κειμένου. Υπό την έννοια αυτή ο τίτλος αλληλεπιδρά με το κείμενο, εφόσον προαναγγέλλει τα βασικά στοιχεία που πραγματεύεται το κείμενο.

6. Να σχολιάσεις τον τίτλο του Κειμένου 1 ως προς τη γλωσσική του μορφή. Ποια η λειτουργία του επικοινωνιακά και νοηματικά όσον αφορά το κείμενο; **28123**

Ο κόσμος σε πίξελ⁶

Το κείμενο δημοσιεύτηκε από την Τασούλα Καραϊσκάκη στις 26 -06- 2022 στην εφημερίδα Καθημερινή. (Διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης)

Η κινούμενη ψηφιακή εικόνα, ηγέτης της επικοινωνίας, παράγεται και καταβροχθίζεται σε αβυσσαλέες ποσότητες. Καταναλώνουμε, σε σύγκριση με πέντε χρόνια πριν, οκταπλάσια ποσότητα δεδομένων, προκειμένου να δούμε δεκαπλάσια ποσότητα βίντεο. [...] Ο μέσος άνθρωπος περνάει 100 λεπτά την ημέρα παρακολουθώντας στο Διαδίκτυο βίντεο, τα περισσότερα (75%) στο κινητό του. Οι μανιακοί –το 30% των χρηστών έξυπνων κινητών– αφιερώνουν ώρες. Και όσο αυξάνεται η κατανάλωση εικόνων τόσο μεγεθύνονται και πληθύνονται τα οπτικά μέσα, τόσο διευρύνεται ο χώρος, που μέσα του περνούν. Για να ζαφριάσουν, να εντυπωσιάσουν, να κατευθύνουν, να χτίσουν ιδεολογίες, αντιλήψεις, πρότυπα και αξίες. Συχνά μετατρέποντας σε δεκανίκι τον λόγο (υπότιτλοι στα βίντεο χωρίς ήχο, ώστε να παρακολουθούνται οπουδήποτε).

Όμως, γιατί η εικόνα είναι πιο ελκυστική από τον λόγο; Ίσως διότι εκείνο που προσελκύει δεν είναι η ιδέα αλλά η σχηματοποίησή της, δεν είναι η έννοια των πραγμάτων, αλλά τα χρώματα, τα σχήματα, το φως, οι γραμμές τους, ιδίως όταν βρίσκονται εν κινήσει. Η εικόνα, ένας ποταμός οπτικών ερεθισμάτων, ζυπνάει αισθήσεις και αισθήματα, συγκινεί και τέρπει, είναι μαζί εντύπωση και αφήγηση. Πείθει. Και όχι μόνο γιατί περιγράφει το συμβάν με μεγαλύτερη ακρίβεια από ένα κείμενο, αλλά και διότι είναι πιο εύληπτη και πιο εύπεπτη, πιο εύκολα χαράσσεται στον νου (95% ευκολότερα σε σύγκριση με το κείμενο). Η εικόνα είναι η άμεση καταγραφή και διερμηνεία των πάντων, ένα μήνυμα εύλωτο, το τέλει ανάλογο του πραγματικού. Είναι η συναισθηματική παρηγορητική λύση σε δύσκολα προβλήματα, ο αρχιτέκτονας της ψυχαγωγίας, ο

⁶ **Εικονοστοιχείο** ή **pixel** ([ακρωνύμιο](#) του [αγγλικού](#) *picture element*, στοιχείο εικόνας) είναι ένα «σημείο» μιας εικόνας που εμφανίζεται στην οθόνη ενός [υπολογιστικού συστήματος](#). Το εικονοστοιχείο θεωρείται ως το μικρότερο πλήρες δείγμα μιας εικόνας.

γεννήτορας πράξεων. Είναι ο μάρτυς στιγμών, το μάτι του ανθρώπου εκεί όπου εκείνο δεν μπορεί να φτάσει.

Η εικόνα παράγεται και καταβροχθίζεται σε αβυσσαλέες ποσότητες, υποσκελίζοντας τον βασιλιά της επικοινωνίας, τον λόγο.

Η σχέση μας με τις εικόνες άλλαξε. Είμαστε και παραγωγοί και χρήστες τους σε έναν κόσμο πιο συναρπαστικό, διασημότητας, προσομοιώσεων και υπερπραγματικότητας, όπου το άγνωστο πρόσωπο μεταβολίζεται σε επώνυμο εγώ, ο ρεαλιστικός κόσμος συγχέεται με την αναπαράστασή του, η αλήθεια ανασυντίθεται μέσα από αυτοματοποιημένες διεργασίες επεξεργασίας και μεταμόρφωσης.

5η[...]Υπάρχει συνεχώς ένα πέλαγος οπτικής πληροφορίας, όπου κολυμπάμε ανίκανοι να δραπετεύσουμε από τους σαγηνευτικούς λαβυρίνθους του. Και η απόλαυση της εικόνας γίνεται σταδιακά μια επιτηρούμενη και χειραγωγούμενη ρουτίνα, που ροκανίζει τον ελεύθερο χρόνο και μαζί την εσωτερική ζωή, εκείνον τον μύχιο νοητό κόσμο όπου οι άνθρωποι αναζωογονούν τις λαχτάρες και τις σκέψεις τους, όπου βρίσκουν καταφύγιο. Έπειτα, τα μάτια των ανθρώπων εθίζονται στην άμεση εικόνα, και λίγο λίγο εξασθενεί η ικανότητά τους να επεξεργάζονται έννοιες αφηρημένες, το αιθέριο και το άυλο. Όμως οι περισσότερες έννοιες που χρησιμοποιούν, έννοιες με μεγάλο συναισθηματικό και υπαρξιακό βάρος, είναι αφηρημένες: αγάπη, ασφάλεια, ευτυχία, δημοκρατία... Ακόμη, οι εικόνες γρήγορα περνούν, τάχιστα ωχριούν, άμεσα αντικαθίστανται. Η κιβωτός της μνήμης μεταφέρεται από τον δέκτη στους κολοσσιαίους πομπούς.

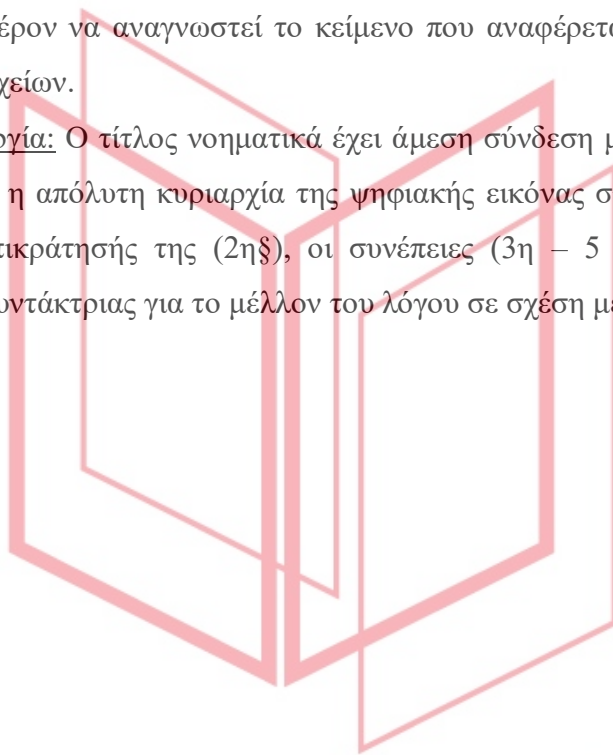
Λέγεται από αιρετικούς των νέων τεχνολογιών ότι η γραφή, που γέννησε πολιτισμούς και απογείωσε την ανθρώπινη επινοητικότητα, που επέτρεψε τη διάδοση των ιδεών και τη μάθηση, θα εκλείψει σε μερικές γενιές. Θα γίνει ένα εξειδικευμένο εργαλείο για πολύ συγκεκριμένες δραστηριότητες, μια παρένθεση στην εξέλιξη του είδους. Ότι ο πρώτος τρόπος ανθρώπινης επικοινωνίας ήταν εικονογραφικός: τώρα αρχίζει το κλείσιμο του κύκλου. Τερατολόγων αποκνήματα. Το ρολόι δεν γυρίζει πίσω. Όμως, ούτε αποτρέπει τον κίνδυνο μερικής διχοτόμησης όρασης και νου, σώματος και πνεύματος, συναισθήματος και λογικής, εικόνας και έννοιας. Τόσο βολικής στις εξάρσεις του επανακάμψαντος λαϊκισμού και αυταρχισμού.

Απάντηση

Ο τίτλος του κειμένου είναι σύντομος, απλός και υπάρχει σ' αυτόν η συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας. Είναι ελλειπτικός ως προς το ρήμα και γίνεται χρήση ενός ξενόγλωσσου όρου (pixel) με ελληνικούς χαρακτήρες.

Επικοινωνιακή λειτουργία: Ελκύει το ενδιαφέρον κάθε τύπου και ηλικίας αναγνώστη, γιατί λόγω της ελλειπτικότητας και της παρουσίας του ξενόφερτου όρου δημιουργεί απορία και ενδιαφέρον να αναγνωστεί το κείμενο που αναφέρεται στον κόσμο των μικρών εικονοστοιχείων.

Νοηματική λειτουργία: Ο τίτλος νοηματικά έχει άμεση σύνδεση με το κείμενο, γιατί σ' αυτό αναλύεται η απόλυτη κυριαρχία της ψηφιακής εικόνας στη σημερινή εποχή (1η§), τα αίτια επικράτησής της (2η§), οι συνέπειες (3η – 5 η§) και το τελικό συμπέρασμα της συντάκτριας για το μέλλον του λόγου σε σχέση με την εικόνα (6η§).

αδιμπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ